

Beretning Generalforsamling 2005

Det siges, at den der lyves død lever længe. Rundt omkring har den regionale presse travlt med at nedlægge lokallisterne godt hjulpet af mangeårige partipolitikere ikke mindst borgmestre, som publicerer deres uforgribelige mening om fremtiden og de nye kommuner.

Der er ikke behov for lokallisterne i de nye kommuner, der skal ses på helheden lyder budskabet. Og ja tak – mangen en venstrepolitiker og socialdemokratisk ditto forveksler sognerådspolitik og lokallisternes politik.

Det er mærkeligt med denne iver efter at dømme andre ude i betragtning af at partiernes medlemstilslutning blandt vælgerne er på under 5 % af den samlede vælgermasse.

Lokallisterne gennem tiden

I 2001 fik lokallisterne henholdsvis en stemmeandel på 7,5 % og 9,4 af mandaterne. Hvis man går tilbage til 1909 var ca. 75 % af de valgte kommunalpolitikere fra en lokalliste.

I 1921 var de politiske partiers andel af mandaterne steget fra 25 % i 1909 til 64 % i 1921. Dette styrkeforhold mellem partier og lokallister lå indtil kommunalreformen i 1970'erne stabilt, hvorefter lokallisternes andel af mandaterne faldt til ca. ni %. En af de ting der skete i forbindelse med kommunalreformen i 1970 var, at antallet af kommuner faldt med over 1000. Dermed blev det lettere for de politiske partier at udvide det antal af kommuner, hvor man valgte at stille op; de geografiske enheder blev større hvilket betød, at partiernes organisatoriske størrelse og styrke blev øget, gennem sammenlægning af de lokale partiorganisationer. Samtidig med, at kommunerne blev større, medførte kommunalreformen også en halvering af antallet af mandater, fra ca. 10.000 til ca. 4.700.

Lokallisternes vælgermæssige styrke og geografiske udbredelse i dag

Selvom lokallisternes andel af stemmerne og kommunalbestyrelsesposter er blevet mindre siden sidste kommunalreform, så er det ikke gået ud over lokallisternes lyst til at opstille til kommunalvalgene. Ved valget i 1970 opstillede lokallisterne i 185 kommuner og dette tal er steget jævnt til 233 kommuner i 2001. Kun tre partier opstiller i flere kommuner end lokallisterne, nemlig Socialdemokraterne, Venstre og Det Konservative Folkeparti.

Lokallisterne er stærkest i de mindre kommuner. De kommuner hvor lokallisterne ikke er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, har et gennemsnitlig befolkningstal på 20.470, mens de kommuner, hvor vi har over 31 % af mandaterne har et befolkningsgennemsnit på 8424 .

Lokallisterne opstillede i 2001 i 233 kommuner, og opnåede repræsentation i 152 kommuner. I alt fik lokallisterne 436 mandater, dvs. gennemsnitlig har vi 2,9 mandater i hver kommune, vi er repræsenteret i. 19 kommuner har en borgmester valgt på lokallisten.

Umiddelbare konsekvenser af større kommunale enheder

At en ny kommunal struktur indebærer færre og større kommuner er som før nævnt næsten uden diskussion. Den gennemsnitlige kommunestørrelse ligger i dag på 19.200 indbyggere, dog har den typiske kommune ca. 10.700 indbyggere. Når man trækker de tre største byer, København, Århus og Odense, fra, hvilket giver et mere realistisk billede af kommunestørrelsen, er den gennemsnitlige kommunestørrelse på ca. 16.000.

De kommende kommuner har, hvis vi lander på 103-105 kommuner en størrelse på ca. 48.000 indbyggere i gennemsnit. D.v.s. en tredobling.

Dette får konsekvenser for lokallisterne. De kan både være positive og negative. Det første forhold, der er værd at lægge mærke til er, at med større enheder bliver kommunalbestyrelserne forholdsvis mindre. Hvis man skal tage eksemplet fra Bornholm til efterretning, bliver antallet af indbyggere pr. folkevalgt kommunalbestyrelsesmedlem, betydeligt højere end de 1.084 der er gennemsnittet i dag. På Bornholm var der før sammenlægningen i alt 77 kommunalbestyrelsesmedlemmer, mens der til valget til det nye regionsråd kun skulle vælges 27. I forvejen er kommunalbestyrelserne ret små, d.v.s. med mange indbyggere pr. kommunalbestyrelsesmedlem, i forhold til eksempelvis Sverige, der har 667, og Norge, der har 515 indbyggere pr. folkevalgt.

Alligevel lykkedes det Bjarne Christiansen og Co. på Solskinsøen at hente 9 mandater ved en vellykket organisering af valgprocessen. De nye kommunalbestyrelser kan have fra 19-31 medlemmer. Vi skal naturligvis satse på 31 medlemmer, hvor det er muligt og naturligt.

Det var lidt historie og lidt statistik.

Fremtiden og valget i november 2005

Jeg skal inderligt opfordre til at lokallisterne ikke taber hverken modet eller lysten til at agere politisk.

Og jeg gentager det jeg har skrevet i indkaldelsen, at vores grundholdning bygger på at politikken i kommunerne handler om at løse opgaver og problemer i den enkelte kommune.

En politik der ikke baseres på ideologi eller partidisciplin, men på dialog, involvering og handlinger, der har fokus på de lokale problemstillinger.

Vi siger det vi mener og vi handler derefter. Vælgerne skal dømme os på vores evner til at kombinere resultater og troværdighed.

Jeg skal derfor opfordre til at lokallisterne ruster sig til at stille op og agere i de nye storkommuner og i de nye regioner.

Det er muligt at skabe lister og finde kandidater også i de kommuner, der ikke tidligere har haft lokallister. Der er mennesker som gerne vil være med, når der ikke er et stort partiapparat som skal sortere og godkende.

Det kommende valg

Der er medlemmer der har efterlyst en central udmelding om alt fra bogstavbetegnelser til listeforbund og navne på listerne.

Det kan vi ikke. Det ligger i vores navn, at det er den lokale vurdering der afgør hvad der er klogest.

Jeg vil opfordre til, at vi hjælper hinanden i de enkelte amter/regioner.

En ting vil vi dog anbefale og det er at nye lister etableres via dannelsen af en lokalforening, som har til formål, at danne en lokalliste og opstille til valget.

Det er en måde at forebygge anarki og samtidig skabe et bagland.

- Vi vil i bestyrelsen bestræbe os på, at vi står til rådighed med gode råd. Vi valgte sidste år Ib Tanding og Mogens Tranders til forretningsudvalget.
- Ib Tanding har påtaget sig at revitalisere hjemmesiden, så den udnyttes bedre og styrke medlemskontakten.
Endvidere skal vi søge at få debat og ideudveksling til at blomstre på hjemmesiden. Mogens Tranders skal støtte det strategiske arbejde i forretningsudvalget. Det bliver er brug for i år.
- Vi har ikke penge til at udsende specialbrochurer – men vi skal bruge den lokale presse og ugeaviserne og lokalradioerne ved de kommende valg.
- Personligt vil jeg sørge for at et par af de store landsdækkende aviser får sat fokus på lokallisterne – ligesom Ritzaus bureau skal dyrkes.

Vi vil senere i dag få lejlighed til at høre om, hvad to af lokallisterne gør sig af overvejelser.

Strukturreformen

Vi ønskede en differentieret strukturreform. Det fik vi ikke. København og omegn fik ingen reform. Vi har fået en reform, hvor landdistrikterne er truet og hvor magten koncentrerer om byerne.

Det truer sammenhængskraft og udviklingen i landdistrikter og landsbyer i de kommuner, hvor der er meget store afstande.

Strukturreformen har været på alle kontaktudvalgsmøder og bestyrelsesmøder i årets løb. Vi har haft den på dagsordenen på generalforsamlingerne både i 2003 og 2004.

Vi har uophørligt efterlyst finansiering, udligningsreform og styrket råderum for kommunerne.

Ingen af delene er afklaret – og de principper som hidtil er blevet brugt i forbindelse med overdragelse af skatteopgaver fortæller om fuldstændig horrible regnemetoder som KL har reageret meget skarpt på.

På et særdeles livligt gruppemøde på delegeret møde i Aarhus blev der spurgt til om KL og underforstået undertegnede var blevet opgaveliderlig. Jeg tror jeg svarede, at jeg ikke var opgaveresistent.

Men sagen er meget enkel – når en interesseorganisation får lejlighed til at udvide sin opgaveportefølje og hermed styrke sin politiske position vil den gøre det.

Når regeringen ønsker, at der kun skal være 2 forvaltningssteder, skal KL melde sig.

Men jeg havde helt ærligt ikke forestillet mig så store kommuner som det faktisk er blevet til. Vedrørende de nye opgaver er sundhedsområdet et af de mest centrale. Der skal arbejdes proaktivt med sundhedsbegrebet. Endvidere vil overdragelsen af miljøområdet stille meget store krav til såvel det praktiske som administrative system i kommunerne.

Det sociale område og overdragelsen af specialundervisning for såvel voksne som børn stiller krav om samarbejde og opbygning af ny ekspertise. Vedr. arbejdsmarkedsområdet har vi for nylig på kontaktrådsmødet sagt at vi ønsker et enstrengt system. Model A i forslaget kan vi ikke bruge. Vi har sagt, at vi går ind for det enstrengede system.

Men først og fremmest er det værd at slå fast, at det er myndighedsopgaver kommunerne tager på sig. Forsyningspligten kan ligge hos regioner. Det er kommunerne der skal tage ansvaret på sig. Det bliver nyt for os, at vi ikke mere kan henvise til amtet. De kommende regionale udviklingsplaner skal bygge på kommuneplanerne.

Vi skal både tænke, arbejde og handle på nogle andre præmisser. Vi kan begræde udviklingen og nedlæggelsen af de små kommuner.

208 af kommunerne er i dag på 20.000 eller derunder.

Personaleflytninger

Vi står også over for store personaleflytninger.

15600	fra amter til stat
14500	fra amter til kommuner
6200	fra kommuner til stat

hertil kommer kommunale flytninger i forbindelse med sammenlægninger.

Afhængig af temperament og oplevelse kan vi begræde amternes nedlæggelse.

Regionerne

Regionerne får en meget specifik opgave i sundhedsområdet.

Det er den eneste driftsopgave.

I regionerne gælder kommunalfuldmagten ikke. Regionerne kan ikke tage nye initiativer. Regionerne har ikke selvstændige indtægter, men alene bloktilskud og kommunale tilskud til sygehusene, ud over dette er der ansvaret for planer for den regionale udvikling og specifikke institutioner efter aftale samt medvirken i de kommende regionale vækstfora for erhvervsudvikling

Så langt så godt – .

Strukturreform som ”skraldespand”

Strukturreformen indeholder overordnet:

1. en styringsreform
2. en opgavereform
3. en sammenlægningsreform

Reformen rummer kimen til konflikt mellem det politiske og administrative niveau – og der er nye præstationskrav, nye metodekrav og nye resultatskrav.

Professor Poul Erik Mouritzen har kritiseret reformen med udtrykket en skraldespandsmodel fordi resultaterne af reformen er helt uforudsigelige på mange områder. Løsningsmodellerne er anvist før problemerne er formulerede. Sagt meget populært, svarene er givet før spørgsmålene er stillet.

Poul Erik Mouritzen gør opmærksom på, at der er utroligt mange interessenter, som har set problemer, som de tror reformen kan løse. DI ønsker mere marked og mindre offentlig sektor. Storbyborgmestre drømmer om at blive endnu større. Folketinget har tabt magt til EU og ønsker ny magt arena. Måske er reformen svaret. men ingen af disse ønsker er baseret på væsentlige samfundsmæssige problemer.

Statslig styring

Indenrigsministeren er uomtvistelig en retorisk begavelse. Alle der i det forløbne år siden fremlæggelsen af strukturkommissionens arbejde har hørt indenrigsministeren tale har opfattet, at reformen bl.a. skal sikre det kommunalpolitiske råderum, det lokale selvstyre, borgernes retssikkerhed, den faglige kvalitet og kommunen som borgerens hovedindgang til det offentlige system.

Vores nationalskjald, forfatteren Benny Andersen har et sted skrevet ”det er farligt at sætte ord i verden, de hænger i træerne og råber til en!”.

Men Indenrigsministerens ord i januar 2004 i Vingsted klinger mærkeligt hult sammenholdt med den detailstyring og centralisering som de 46 lovforslag fremviser i højere eller mindre grad. Dertil kommer en hidtil uset byge af ministerbeføjelser (læs: teknokratistyring). Alene på beskæftigelsesområdet er der 26 ministerbemyndigelser. Det er uhørt. Skrivebordsdiktaturet er lige om hjørnet.

Styrkelsen af de kommunale råderum er på et år forvandlet til en retorisk skueret uden indhold.

Dertil kommer en næsten febrilsk iver efter at opbygge nye statslige institutioner, der skal kontrollere de kommunale beslutninger og ydelser (staten træder frem i en uklædelig ”Big Brother” profil).

Men naturligvis skal kommunerne stå til regnskab over for deres borgere.

Og det er ligeså selvfølgelig at vi i kommunerne skal dokumentere vores arbejde og at intentioner og forventninger i gældende lovgivning følges.

Men det er ikke i folkestyrets ånd, at ministre udstyres med en ridefogeds beføjelser gennem centralisering, detailstyring, ministerbemyndigelser og statslig kontrol.

For lokallisterne er muligheden for lokalt at gøre sig overvejelser om den bedste løsning for borgerne i samarbejde med borgerne helt afgørende.

Vi må håbe på, at folketinget lytter til høringssvarene i forbindelse med behandlingen af lovforslagene og får stoppet tendenserne til centralisering og detailstyring af kommunerne.

”One way” systemer og ”Big Brother” tendenser er pest for folkestyret og det lokale demokrati!

Jeg vil gerne takke bestyrelsen og forretningsudvalget for samarbejdet i 2004.

Tak til vores udvalgsmedlemmer Jens Hæsum og Ole Glahn i henholdsvis løn og personaleudvalget og social- og arbejdsmarkedsudvalget.

Ole Glahn er stoppet og har travlt som radikal folketingskandidat. Borgmester Erik Buhl Nielsen, Ølgod er indtrådt i hans sted og er samtidig med i kontaktudvalget.

Tak til kontaktudvalgets medlemmer for en rigtig god drøftelse om de mange spørgsmål, der rejses.

Vi kan ikke dreje KL's politik med en indflydelse på 1/17 del – men vi kan repræsentere lokallisternes synspunkter på en måde, så de bliver hørt og tages med i den videre proces.

En helt specielt tak til Curt Nielsen som har været med siden 1978, da den nuværende forening blev stiftet. Curt Nielsen blev 75 sidste år og kan roligt betegnes som senioraktor.

En ligeså stor tak skal lyde til Ole Glahn, som har været en utrolig sikker styrmand, da vores store strategiske projekt skulle gennemføres i 2001. Der er stor respekt omkring Ole Glahn i KL. Held og lykke med valget 8/2.

Til slut vil jeg gerne sige, at jeg tror bestemt, det kan blive spændende at blive kommunalbestyrelsesmedlem i de nye kommuner.

Det bliver en stor opgave at skabe kommuner, hvor der er både demokrati, plads til forskellighed, højt serviceniveau og social sammenhængskraft og laddistriktspolitik når gennemsnitsstørrelsen bliver 48.000.

Retten til at komme til orde – muligheden for at ytre sig er en grundlæggende rettighed i et demokratisk samfund. For lokallisterne er den enkelte borgers synspunkt i lokalområderne grundlaget for lokallisternes virke. Det er her vi skal kende vores besøgstid.

Lokalsamfundets identitet, sammenhængskraft og tilhørsforhold handler om andet end gustne overvejelser om magt og indflydelse. Det handler bl.a. om noget så centralt, som spørgsmålet om, hvor man følelsesmæssig hører til.

Men uden lokallisterne som brobyggere risikerer vi et politisk dødvande uden udvikling, uden åbenhed, uden involvering og debat.

Vi er der og vi skal være der.

Held og lykke – Ole Albæk